

Asia: VN/26268/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Huomiot pykälistä (luonnos laiksi vesihuoltolain muuttamisesta) ja säännöskohtaisista perusteluista (luku 7)

Ote Paimion kaupunginhallituksen 11.09.2024 kokouksesta:

Kaupunginhallitus 11.09.2024 § 225 574/03.00/2024

Maa- ja metsätalousministeriö on lähettänyt vesihuoltolain uudistamista koskevan hallituksen esitysluonnoksen lausuntokierrokselle. Kaupungin johtoryhmässä on 16.8. päätetty, että vesiyhtiö valmistelee lausunnon kaupunginhallitukselle. Lausuntoja voi antaa 30.9.2024 saakka ja lakiesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2025.

Laissa asetetaan nykyiseen tapaan veloitteita niin kunnille, vesilaitoksille kuin valvontaviranomaisille ja asiakkaille. Tätä lausuntoa valmistellessa on pyritty huomioon niin laitoksen kuin kunnankin intressit.

Esitysluonnos pitää sisällään kokonaisuudessaan positiivisia asioita vesilaitoksen sekä kunnan näkökulmasta, mutta myös kehittämistä kaipaavia kohtia. Positiivisena asiana voidaan pitää pykälien 5 a Vesihuollon kehittäminen kunnassa, 9 a Vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma, 18 Maksujen yleiset perusteet ja 19 Maksut muodostamaa kokonaisuutta, jossa turvataan vesihuollon asemaa kunnissa sekä yhdistetään kohtuullisen tuloutettavan tuoton asettaminen selkeämmin omaisuudenhallintasuunnitelman pitkän aikavälin uus- ja korjausinvestointeihin, jolla voidaan turvata laitosten taloudelliset toimintaedellytykset paremmin. Perusmaksu asetetaan pakolliseksi, joka jo Paimiossa onkin käytössä.

Positiivisena asiana voidaan myös nähdä, että Vesi on meidän – kansalaisaloitteesta lähtenyttä ja myöhemmin eduskunnan yksimielisellä päätöksellä toimeenpantavaksi määrättyä kunnan määräysvallan säilyttämistä sen omistamissa vesihuoltolaitoksissa, josta säädettäisiin §:ssä 4 c. Saman pykälän d-kohdassa myös säädettäisiin kunnan etuosto-oikeudesta alueellaan tapahtuvissa vesihuoltolaitosten kaupoissa, joka osaltaan varmistaisi omistajuuden säilymisen kunnilla.

Toiminta-alueita koskevassa sääntelyssä pykälissä 7-8 b on sekä hyviä, että huonoja puolia. Toiminta-alueen rauettaminen voidaan nähdä uutena positiivisena asiana, jos vesihuoltotarpeet alueella muuttuvat merkittävästi. Toisaalta laajennukset toiminta-alueisiin ehdottomasti mukaan otettaviksi alueiksi voivat realisoitua velvoitteena ennakoivaan verkostorakentamiseen, mikä luonnollisesti luo potentiaalisia ja reaalisia kustannuspaineita vesihuoltolaitoksille. Myös 8 §:ssä esitetty ns. nollapäätös koskien kunnan valituskelpoisen päätöksen tekoa toiminta-alueen hyväksymättä jättämisestä, nähdään turhana byrokratiana eikä lainkaan tarpeellisena.

Vesihuollon turvaamiseen ja varautumiseen liittyvissä pykälissä nähdään myös kehittämisen aihetta, vaikka onkin ymmärrettävää, että nykyisessä maailmantilanteessa kriittisen infran osalta näihin kiinnitetään huomiota. Kuitenkin 15 §:n velvollisuudet olla selvillä kaikista olennaisista riskeistä ja 15 b §:n velvollisuus vastata vesihuoltopalveluiden saatavuudesta häiriötilanteissa ovat muotoilultaan varsin ehdottomia, eivätkä ota huomioon tosiasiallista mahdollisuutta tunnistaa ja hallita kaikkia riskejä ja järjestää vesihuoltopalvelu kaikissa tilanteissa. Sanamuotoja voisi esimerkiksi yhdenmukaistaa muiden kriittisten palvelujen lainsäädännön kanssa, kuten esimerkiksi sähkön toimitus sähkömarkkinalain 19 ja 28 §:n mukaisesti. Uusi 9 b § koskien vesihuollon turvaamisveloitetta nähdään tarpeettomaksi sen laajentaessa kunnan vastuuta vesihuoltopalveluista arvaamattomasti koskemaan toiminta-alueiden ulkopuolisia alueita.

Yhteenvetona voidaan todeta, että lopulliset vaikutukset vesihuoltolain muuttamisesta niin kunnalle kuin vesiyhtiöllekin ovat suhteellisen vähäiset suurimman osan uudistuksista ollessa jo osana ns. normaalia toimintaa. Pääsääntöisesti lakimuutos ei pitkällä aikavälillä tarkastellessa luo ylimääräisiä kustannuksia tai aiheuta lisää hallinnollista taakkaa.

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

-

Muut huomiot

-

Saarinen Juha
Paimion kaupunki - Paimion kaupunginhallitus